

Zalesie Dolne

Bezpłatne pismo lokalne bez reklam i ogłoszeń

Nr 11/2016

Nie znam bardziej optymistycznego faktu niż ludzka zdolność do ulepszania życia dzięki świadomemu działaniu. Jeśli ktoś z ufnością podąży za swoimi marzeniami i postanowi prowadzić życie, które sobie wyśnił, bardzo szybko osiągnie niespodziewany sukces. – Walden Thoreau

25 lat Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego

„Gdzie nie ma miłości połów miłość, a zdobędziesz miłość” z taką intencją 25 lat temu grono ludzi podjęło inicjatywę powtórnego zorganizowania Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego. Przedwojenne Towarzystwo Przyjaciół Miasta-Lasu Zalesie związane zostało w 1927 roku w trakcie parcelacji wówczas jeszcze osiedla Zalesie Miasto-Las. Towarzystwo działało do wybuchu wojny. Po wojnie dopiero w 1991 roku zostało reaktywowane i działa do dzisiaj chroniąc i promując Zalesie Dolne i jego mieszkańców.

cd. s. 3

„Zalesie walczy, nie oddamy Górek”, 2000.

Dzisiaj Górki znowu otwarte dla wszystkich.

Ład na Mazowszu uczył się od Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego

Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego ma już 25 lat od reaktywacji, a od czasów założenia w II Rzeczypospolitej – blisko 100 lat. Dopiero 8 lat temu powstał Ład na Mazowszu, którego dalsza część nazwy wyjaśnia nasz ogólny cel działania: „Stowarzyszenie Ochrony i Promocji Miast Ogrodów i Historycznych Miejscowości Centralnego Mazowsza”. Młodszy uczył się od starszego na wiele sposobów i zawdzięcza mu nieustającą cenną pomoc.

cd. s. 2

W numerze m.in.:

- 25 lat Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego s. 3
- Działam w organizacji społecznej s. 12
- O tych, którzy odeszli... s. 16
- *Przeszłość nie umiera – opowieść o rodzinie Zawadzkich* s. 20
- Co dalej z Domem Zośki s. 21
- Dla ochrony środowiska przyrodniczego w Zalesiu s. 23

ISSN 2083-3466

Dobrze, że w naszym powiecie są ludzie, którzy mają wszczepione działanie na rzecz swoich małych Ojczyzn. Budują z myślą o przyszłych pokoleniach zamiast psuć. Nie żyją tylko swoimi problemami, ale robią coś dla innych. Ludzie, którym zwyczajnie się chce.

Przykładem takiej postawy jest Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego, które jest spadkobiercą społecznikowskiej tradycji działającego w okresie II Rzeczypospolitej Towarzystwa Przyjaciół Zalesia. TPZD nie tylko buduje więzi społeczne i pobudza do aktywności mieszkańców Zalesia Dolnego, ale też działa na rzecz szeroko rozumianego upowszechniania Kultury, propaguje historię miejsca, chroni dziedzictwo kulturowe tych terenów. Centrum Kultury w Piasecznie od wielu lat współpracuje z grupą zalesiańskich działaczy. Współpraca ta zaowocowała między innymi organizacją wspólnych wydarzeń w ramach festiwalu Otwarte Ogrody i koncertów w domu Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”. Tych miejsc i wspólnych wydarzeń przybywa z każdym rokiem. W maju 2016 r. po raz pierwszy w Kościele w Zalesiu Dolnym odbył się jeden z koncertów Piaseczyńskiej Wiosny Muzycznej, a w lipcu tego roku, koncert patriotyczny na Placu Wolności.

Życzymy Towarzystwu, sobie i wszystkim mieszkańcom Zalesia i okolic, żeby te cudowne chwile trwały jak najdłużej i żeby nadal byli w Zalesiu ludzie, którzy widzą nieco dalej i szerzej.

Katarzyna Biernadska-Hernik

Zastępca Dyrektora Centrum Kultury w Piasecznie

cd. ze s. 1

Ludzie organizują się najczęściej – wynika to z natury i kultury – dla wspólnego odpierania zagrożeń. Tak właśnie było w 2008 roku, gdy społecznicy kilku naraz miast-ogrodów i historycznych miast i wsi wokół Warszawy musieli stawić czoła planom chaotycznej masowej zabudowy i szerzej nie zrównoważonego rozwoju kosztem lokalnej tożsamości – ducha miejsca. Groziło zniszczenie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, i obniżenie jakości życia. Bezpośrednim impulsem do założenia Ładu na Mazowszu stał się pomysł, aby bronić się razem – w tym pomagając sobie nawzajem i wymieniając się wiedzą i doświadczeniami.

Zagrożenia trzeba umieć odpierać skutecznie. Wzory skuteczności są konieczne dla wiary w sukces i motywacji do działania. Takiego wzoru dostarczyła powstającemu Ładowi na Mazowszu przede wszystkim społeczność Zalesia Dolnego na czele z TPZD – mieszkańcy innych miejscowości studiowali akcję obrony Górek Szymona jak strategię zwycięskiej bitwy z przeważającym przeciwnikiem. Dzięki temu później wygrali wiele bitew własnych, i wygrywał cały Ład na Mazowszu.

Obok akcji obronnych, jedną ze stałych form działania Ładu na Mazowszu są wydarzenia krajoznawczo-integracyjne – wspólne wyprawy do poszczególnych miejscowości lub cennych obiektów przyrody i cywilizacji dla ich poznania bardziej wszechstronnego i głębokiego, niż to umożliwia turystyka albo kultura popularna. Ta forma aktywności jest także unikalnie związana z Zalesiem Dolnym. Tu – oraz w zabytkowej części Królewskiego Miasta Piaseczna – miało miejsce pierwsze wydarzenie krajoznawczo-integracyjne Ładu na Mazowszu 7 czerwca 2008 roku, przygotowane i prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego. Powstał świetny wzór, powtarzany wielokrotnie co rok.

Wydawca: Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego, www.zalesie-dolne.pl; **Kontakt:** zalesiedolne@op.pl

Zdjęcia: Tadeusz Tyszką, Wiktor Nowotka, Adam Ryszkowski; **Łamanie i redakcja techniczna:** Wiktor Nowotka;

Korekta: Elżbieta Kozak; **Redakcja, tekst:** Mira Walczykowska;

Współpraca: Katarzyna Obłąkowska-Kubiak, Joanna Kowalska-Nowak, Grzegorz Kostrzewa-Zorbas

Jako organizacja regionalna, Ład na Mazowszu działa z różną intensywnością w ponad trzydziestu miejscowościach warszawskiego obszaru metropolitalnego i w samej Warszawie – również historycznej miejscowości, której liczne dzielnice i osiedla powstały jako miasta-ogrody – i istnieje dzięki solidarności i energii ich społeczników. Bez nich niemożliwy byłby między innymi Pierwszy Kongres Polskich Miast Ogródów, zorganizowany w 2015 roku przez Ład na Mazowszu i samorząd miejski Podkowy Leśnej. Zalesie Dolne wniosło istotny wkład w historyczne przedsięwzięcie.

Lider TPZD pani Mirosława Walczykowska należała do trzyosobowego Komitetu Założycielskiego Ładu na Mazowszu w 2008 roku i odtąd była zawsze wybierana do Zarządu Stowarzyszenia, od 2010 roku trzykrotnie jako Wiceprezes. W obecnej kadencji 2014–2016 Sekretarzem Zarządu Ładu na Mazowszu został pan Stanisław Olędzki, mieszkający także w Zalesiu Dolnym. Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego jest zbiorowym członkiem wspierającym Ładu na Mazowszu – nie tytularnym, lecz prawdziwym. Dziękujemy!

Grzegorz Kostrzewa-Zorbas
Prezes Stowarzyszenia Ład na Mazowszu

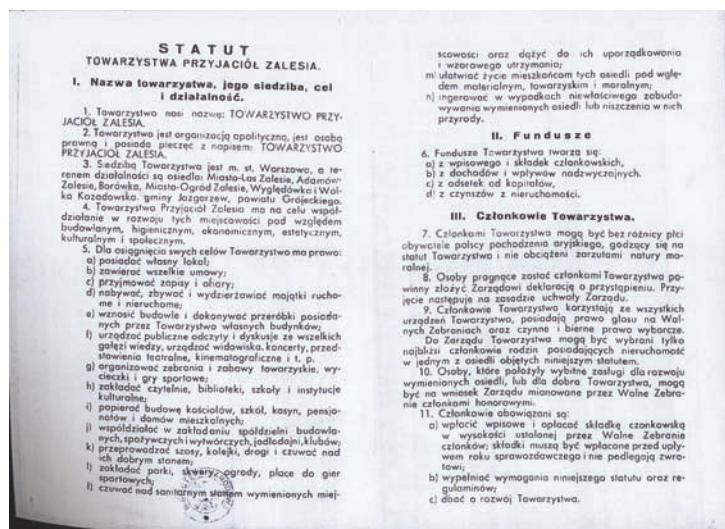
25 lat Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego

Trochę historii

12 września 1927r. na podstawie postanowienia komisarza Rządu m.st. Warszawy nr BP4295/27 zarejestrowano pod nr 203 w rejestrze stowarzyszeń i związków Towarzystwo Przyjaciół Miasta-Lasu Zalesie. Założycielami stowarzyszenia byli: Mieczysław Lewicki, Witold Jaworski, Eugenia Jaworska, Wojciech Jakubowski, Eustachy Ostrowski, Władysław Radwan, Edward Kobyliński, Edmund Jungowski, Medard Strychalski, Aurelia Trębińska, Władysław Trębiński, Leonard Szadurski i Tadeusz Zawadzki. W Statucie Towarzystwa, organizacji apolitycznej określono następujące cele: „współdziałanie na rzecz rozwoju miejscowości Miasto-Las Zalesie pod względem leczniczym, higienicznym, ekonomicznym, estetycznym i ogólnokulturalnym”. Dla osiągnięcia tych celów Towarzystwo zamierzało m.in. organizować odczyty, dyskusje, widowiska, koncerty, przedstawienia, zabawy, wycieczki, zakładać czytelnie, biblioteki, szkoły i instytucje kulturalne, popierać budowę pensjonatów, dróg, szos, rozwijać komunikację, zakładać parki, skwery, ogrody, place do gier sportowych, czuwać

nad utrzymywaniem porządku w naszej miejscowości. W Statucie podkreślano, że członkami Towarzystwa „mogą być bez różnicy płci obywatele polscy” akceptujący jego zasady, ale „członkiem Towarzystwa nie może być człowiek obciążony zarzutami natury moralnej”.

W Komunikacie nr 4 z dnia 21 lipca 1937r. skierowanym do członków Towarzystwa i wszystkich mieszkańców Zalesia Zarząd Towarzystwa poinformował, że zgodnie z uchwałami podjętymi 7 lutego 1936r. i 29 stycznia 1937r. dla szczególnego podkreśle-

Statut 1938

nia chrześcijańskiego charakteru naszego osiedla wzniesiono krzyż na Placu Wolności w Zalesiu. Mszę świętą z tej okazji odprawiono w kościele parafialnym w Jazgarzewie, a po uroczystości poświęcenia krzyża mieszkańcy Zalesia udali się do domu Antoniego Orłowskiego na placu Wolności, róg Matejki na zebranie Komitetu Organizacyjnego budowy kaplicy w naszej miejscowości. Towarzystwo Przyjaciół Miasta-Lasu Zalesie działało do wybuchu II wojny światowej.

Współczesność

W 1991 roku ówczesny wikariusz Parafii NMP Wspomożenia Wiernych w Zalesiu Dolnym ks. Zbigniew Iwański, zainspirowany przez Ewę Krauze (wówczas już emerytowaną dyrektorkę Szkoły Podstawowej), zebrał niewielkie grono osób gotowych działać na rzecz odrodzenia przedwojennej organizacji. Komitet założycielski powołany został 27.09.1991 roku. W koncepcji programowej czytamy: „Komunizm dokonał spustoszenia w codziennych stosunkach międzyludzkich. Wielkie cele gospodarcze i polityczne nie mogą przysłaniać podstawowej wartości jaka jest lokalna więź społeczna.”

Lista założycieli Towarzystwa Przyjaciół
Zalesia Dolnego

Lp	imię i nazwisko	data i miejsce urodzenia	podpis	uwagi
1)	Stefan Czarnecki	14.12.1923	[podpis]	
2)	Włodzisław Jędrzyński	11.12.1928	[podpis]	
3)	Ks. Zbigniew Iwański	18.12.1928	[podpis]	
4)	Włodzisław Jędrzyński	17.06.1936	[podpis]	
5)	Irena Szwarc	09.09.1953	[podpis]	
6)	Zofia Wilk	01.01.1953	[podpis]	
7)	Małgorzata Gutkowska	23.11.1934	[podpis]	
8)	Ostrowski Henryk	15.11.1915	[podpis]	
9)	Bogdan Temoszczuk	01.02.1956	[podpis]	
10)	Elżbieta Kozak	03.11.1934	[podpis]	
11)	Alina Kosińska	16.11.1955	[podpis]	
12)	Szczepan Kwiatkowski	11.1915	[podpis]	
13)	Anna Wojcik	19.12.1948	[podpis]	
14)	Izabela Szeremietiew	01.01.1952	[podpis]	
15)	Danuta Jagielska	21.11.1921	[podpis]	
16)	Danuta Gutkowska	19.11.1919	[podpis]	

W Statucie reaktywowanego Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego znajdziemy zapisy: „TPZD jest spadkobiercą tradycji działającego w okresie II Rzeczypospolitej Towarzystwa Przyjaciół Zalesia”. „Celem TPZD jest prowadzenie działalności zmierzającej do zaspokojenia duchowych, intelektualnych i kulturalnych potrzeb lokalnej społeczności oraz inicjowanie działań mających na celu wszechstronny rozwój Zalesia Dolnego”.

Koncepcja programowa TPZD zawierała jasną deklarację: „Jesteśmy przekonani, że odbudowa więzi społecznej i działalność na rzecz dobra wspólnego nie może dokonać się z ominięciem zasad etyki chrześcijańskiej. Pragniemy stworzyć warunki, by stosownie do upodobań każdy miał tu na miejscu, w Zalesiu możliwość rozwijania własnych zainteresowań oraz miłego i twórczego spędzania czasu. Doceniamy wartość rekreacji, zabawy, sportu. Lan-sowanym aktualnie wartościom pozornym chcemy przeciwstawić spuściznę chrześcijaństwa”.

7 czerwca 1991 r. wybrano siedmioosobową Radę TPZD, której przewodnictwo powierzono prof. Stefanowi Czarneckiemu. Członkami TPZD

byli wówczas m.in.: Ewa Krauze, ks. Ireneusz Jędrzysek, ks. Zbigniew Iwański, Danuta Gutkowska, Danuta Jagielska, Elżbieta Kozak, Stanisława Jaworska, Zofia Wilk, Alina Putkiewicz, Izabela Szeremietiew, Henryk Ostrowski, Wojciech Marks, Jan Marszycki, Ryszard Stefaniak, Bogdan Temoszczuk, Andrzej Olędzki. Towarzystwo wyłoniło 2 sekcje: sportu i rekreacji oraz kultury. Wiele czasu pochłonęło przygotowanie Statutu Towarzystwa, podstawowego dokumentu ujmującego w konkretne ramy cele i zadania, prawa i obowiązki, kompetencje władz TPZD. W 1991 roku z inicjatywy TPZD odbyły się w Zalesiu dwie imprezy: w sali pod plebanią wernisaż Grupy Piaseczno, wzbogacony o podkład muzyczny, efekty świetlne i teksty poetyckie oraz na terenie przedszkola przy ul. Księcia Józefa Poniatowskiego zorganizowano majówkę z okazji Dnia Dziecka.

Po 6 miesiącach (w grudniu 1991 r.) działalność Towarzystwa zawieszono na skutek rozbieżności zdań o rolę TPZD w nowej rzeczywistości. Część mieszkańców zaczęła wywierać naciski na członków TPZD, aby reaktywowane towarzystwo pełniło rolę komitetu osiedlowego i zamiast zajmować się kształtowaniem świadomości lokalnej społeczności ograniczyło swe działania do porządku publicznego, poprawy stanu dróg czy oświetlenia. Taka wizja towarzystwa była zaprzeczeniem idei zawartych w statucie, tak więc przez kolejne 2 lata rozważano sens istnienia TPZD.

Wiosną 1993 roku towarzystwo wznowiło działalność pod przewodnictwem znanego dziennikarza Włodzimierza Kalickiego. Wówczas zarejestrowano Statut Towarzystwa, wykonano pieczęć.

W 1995r. członkowie TPZD wybrali nowe władze, na czele których stanął prof. Bohdan Polotnicki. Działalność towarzystwa koncentrowała się na problemach porządku i bezpieczeństwa. Zabiegano o właściwe oznakowanie ulic, wymalowanie pasów dla pieszych, poprawę stanu nawierzchni dróg po wykonaniu sieci wodociągowej, utrzymaniu właściwego stanu przystanków autobusowych. Do odpowiednich instancji kierowano skargi na firmy produkcyjne zanieczyszczające środowisk. Podejmowano też starania o uporządkowanie Placu Wolności i utrzymanie czystości w Zalesiu Dolnym. W grudniu 1995r. z inicjatywy TPZD w Szkole Podstawowej im. Ewy Krauze odbył się koncert Ludowego Zespołu Artystycznego „Promni”.

20 grudnia 1998r. odbyło się Walne Zgromadzenie TPZD, na którym ustępująca Rada oraz Komisja Rewizyjna przedstawiły sprawozdania z dotychczasowej działalności. Wybrano nowe władze TPZD. Przewodniczącym został Andrzej Zamecki, który zrezygnował po niecałym roku działalności. Nową Przewodniczącą została Mirosława Walczykowska, która z roczną przerwą pełniła do 2014 roku. W okresie 2014-2015 funkcję Przewodniczącej Rady pełniła Anna Darska, a w roku 2015-2016 Andrzej Olędzki, a aktualnie - Mirosława Walczykowska.

Działalność Rady od 1998 roku

Władze i członkowie TPZD nie tylko w poczuciu obowiązku, ale również z potrzeby serca postawili sobie za najważniejszy cel realizację zadań określonych w Statucie TPZD zmierzających do integracji działań na rzecz Zalesia Dolnego. Jako główny cel postanowiono podjąć działania do wprowadzenia zmian w planie zagospodarowania przestrzennego Zalesia Dolnego, który powinien uwzględniać interesy lokalnej społeczności i chronić unikatowe tereny Górki Szymona, cenny drzewostan naszej miejscowości i rzekę Jeziorokę. Rada zaproponowała wyłonienie 2 sekcji odpowiadających trzem kierunkom działania: sekcje ochrony środowiska, sekcje sportu i rekreacji oraz sekcję kultury i tradycji. Ogłoszono dwa konkursy: na nawiązujący do tradycji Zalesia – Ogrodu konkurs na najładniejszy ogród oraz konkurs na propozycję zagospodarowania Placu Wolności. Sekcja kultury i tradycji zgłosiła wniosek o ogłoszenie 12 września dniem TPZD.

Do najważniejszych zadań, jakie udało się w ciągu ostatnich lat zrealizować Radzie i członkom TPZD należą:

- doprowadzenie do utworzenia nowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Zalesia Dolnego, uniemożliwienie zabudowy „Górki Szymona”, poprzez unieważnienie warunków zabudowy i pozwolenia na budowę wydanych przez UG Piaseczno z rażącym naruszeniem przepisów prawa i utworzenie na tym terenie ochrony Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody pod postacią Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego,
- doprowadzenie wspólnie z UG i specjalistami do utworzenia koncepcji modernizacji dróg.

- wpisanie do Rejestru Zabytków willi „Siedziba” i domu rodziny Zawadzkich,
- objęcie ochroną konserwatorską układu urbanistycznego Zalesia Dolnego,
- zorganizowanie ośmiu edycji Festiwalu Otwarte Ogrody,
- wydanie 3 publikacji poświęconych historii Zalesia Dolnego,
- wydanie monografii Szkoły Podstawowej im. Ewy Krauze,
- wydanie publikacji *Przeszłość nie umiera* – opowieść o rodzinie Zawadzkich,
- wydanie 10 egz. własnej gazety „Zalesie Dolne”,
- zorganizowanie programu poświęconego historii Krauzówki (w tym: wydanie monografii szkoły, lekcje historyczne, wystawy na terenie szkoły i Zalesia, wystawy w Muzeum Regionalnym, artykuły),
- założenie Fundacji „Dom Zośki”, której celem jest wykupienie, odremontowanie zabytkowego domu po rodzinie Zawadzkich w Zalesiu Dolnym, a potem utworzenie tam miejsca wydarzeń kulturalno-integracyjnych w nawiązaniu do historii domu i jego mieszkańców.

Inne działania podejmowane przez TPZD to m.in.: wiosenne akcje sprzątania lasów, organizowanie i współorganizowanie imprez integracyjnych na terenie Zalesia, monitowanie w sprawach utrzymania porządku i czystości, zrealizowanie z Fundacją Ekorozwoju FER dwóch projektów „Drzewo to dom” i „Aleje Zalesia”.

TPZD współpracuje m.in.: ze Szkołą Podstawową im. Ewy Krauze i Zespołem Szkół im. E. Plater w Zalesiu Dolnym, ze Stowarzyszeniem Absolwentów i Wychowanków Platerówki, ze stowarzyszeniem Ład na Mazowszu, Towarzystwem Przyjaciół Piaseczna, Towarzystwem Miłośników Piękna i Zabytków Konstancina, Towarzystwem Przyjaciół Podkowy Leśnej i Związkiem Podkowiec.

Sprzątanie lasu przy Alei Kasztanów, 2001

Koncerty, wydarzenia na Otwarte Ogrody nagłaśnia nam Centrum Kultury w Piasecznie. Od lewej „Węgrzy w Zalesiu”, 2012, koncert Pawła Górskiego, 2008

*Spotkanie TPZD i mieszkańców
Zalesia, 2000*

Wycieczka ciuchcią, 2000

U Piotra Wolskiego, 2009

Odwiedziny koleżanek i kolegów ze stowarzyszenia Ład na Mazowszu, 2008

**TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW
PIĘKNA I ZABYTEKÓW
KONSTANCINA
IM. STEFANA ŻEROMSKIEGO**

Szanowna Pani Mira Walczykowska
Prezes
Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego

LIST GRATULACYJNY

Z okazji XXV- lecia działalności Towarzystwa
składamy

Pani Prezes oraz wszystkim działaczom Towarzystwa
wyrazy uznania i gratulacje za wieloletnią pracę społeczną
na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego naszego
regionu.

Mamy zaszczyt i przyjemność zaliczać się do Państwa
przyjaciół, życzymy kolejnych lat owocnej pracy, dalszych
sukcesów, jak również zdrowia, szczęścia oraz wszelkiej
pomyślności dla wszystkich członków i sympatyków
Towarzystwa.

Z wyrazami poważania

Prezes TMPiZK

[Signature]

Zarząd

Konstancin-Jeziorna, 27 lipiec 2016 r.

[Handwritten signatures of the board members:]
Hanna Winiogrodzka-Hefik
Krzyszyna Kieremiszewska
Lucyna Piekacz
M. Cui, Włocławski
Bogdan M. K. S. S. S. S.
Janina Kowalska

W 2012 roku uzyskaliśmy status Organizacji Pożytku Publicznego. We wrześniu 2012 roku Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego za działalność na rzecz kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego Zalesia Dolnego zostało uhonorowane odznaką Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. W 2011 roku otrzymaliśmy nagrodę Powiatu Piaseczyńskiego za wydarzenie okolicznościowe w kategorii najlepsza impreza „Festiwal Otwarte Ogrody”, a Przewodnicząca Rady Towarzystwa TPZD - Mirosława Walczykowska nagrodę za wybitne osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechnianiu i ochronie kultury na terenie Powiatu Piaseczyńskiego. W 2014 roku w uznaniu zasług na rzecz tworzenia, upowszechniania i ochrony kultury oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego Wiceprzewodnicząca Rady TPZD Mirosława Walczykowska otrzymała odznakę MKiDN „Zasłużony dla kultury polskiej”.

Wspomnienia z festiwali „Otwarte Ogrody”

80-lecie Zalesia Dolnego. Odsłonięcie pamiątkowego kamienia na Placy Wolności, 2007

W ogrodzie Józefa Wilkonia, 2008

W ogrodzie Pawła Górskiego, 2009

W willi „Halusin”, 2008

Teatrzyk dla dzieci „Gagatki Beatki”, 2011

W willi „Siedziba”, 2008

Spotkanie z pisarkami w ogrodzie Manuli Kali-ckiej, 2011

W ogrodzie Joasi Bylickiej, 2014

W ogrodzie Kolonii Artystycznej, 2015

W ogrodzie Danusi Czech, 2009

W ogrodzie państwa Żydaków, 2011

Na temat naszego stowarzyszenia, w 2013 roku na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej, mieszkanka Zalesia Dolnego, Paulina Gwiazda napisała pracę magisterską „Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego, jako przykład społecznego zaangażowania na rzecz zachowania lokalnego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego”.

Zespół Camerata Vistula w ogrodzie Kolonii Artystycznej, 2013

Goście przybyli na obchody 20-lecia reaktywacji TPZD

Z okazji 25-lecia Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego chciałbym złożyć serdeczne gratulacje i wyrazy uznania za działalność na niwie kultury, dziedzictwa narodowego i edukacji. Doceniam Państwa wkład w utrwalanie i szerzenie wiedzy o historii niezwykłego miejsca jakim jest miasto – ogród Zalesie Dolne. Wydane trzy zeszyty historyczne z cyklu „Zalesie Dolne nasze miejsce na ziemi” cieszyły się dużą popularnością a zebrane informacje stanowią cenne źródło wiedzy o tym miejscu i jego mieszkańcach. Dzięki Państwa zaangażowaniu ratowany jest także dom „Zośki” Zawadzkiego, którego czyni opisuje lektura szkolna „Kamienie na szaniec”.

Jestem pod wrażeniem otwartości i klimatu Zalesia Dolnego, które jest miejscem sprzyjającym kreatywności, bliskim naturze, w którym można skorzystać z zadbanych terenów rekreacyjnych, zrewitalizowanych przez Gminę Piaseczno. To właśnie tutaj już po raz 9. organizowany jest Festiwal „Otwarte Ogrody”, przy realizacji którego pracują członkowie Towarzystwa, w partnerstwie z Centrum Kultury w Piasecznie. Dzięki festiwalowi lokalna społeczność może się lepiej poznać, zintegrować, i skorzystać z ciekawych warsztatów twórczych, prowadzonych często przez znamienitych artystów.

Życzę dalszych sukcesów i realizacji owocnych projektów w mieście – ogrodzie – Zalesiu Dolnym.

Burmistrz Miasta i Gminy Piaseczno

Działam w organizacji społecznej

Brak zaufania w społeczeństwie polskim przekłada się na niski udział Polaków w dobrowolnej i nieodpłatnej pracy na rzecz swojego środowiska, kościoła, osiedla lub osób potrzebujących. Co ciekawe większość z nas uważa, że działając wspólnie z innymi możemy pomóc potrzebującym lub rozwiązać niektóre problemy swojego środowiska, osiedla, wsi lub miasta. Właśnie dlatego działam społecznie, dlatego jestem członkiem Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego i innych organizacji. Pragnę, aby lokalna przestrzeń społeczna była bardziej zintegrowana, aby ludzie sobie ufali, abyśmy razem załatali dziurę pomiędzy rodziną i państwem, którą zafundował nam PRL. Zanim wstąpiłam do Towarzystwa, starałam się czegoś o nim dowiedzieć. Poszukiwałam informacji w różnych miejscach. Jednak najlepiej jest pójść do źródła. Najlepiej jest spotkać się z członkami stowarzyszenia, do którego chcemy należeć. Posłuchać rozmów, zobaczyć, jakie osoby należą do stowarzyszenia, jaką mają wrażliwość i czy nasza wrażliwość wpisuje się w tę przestrzeń. Dlatego też postanowiłam przeprowadzić dla Państwa wywiad z panią **Mirą Walczykowską, Przewodniczącą Rady Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego**:

- *Jaka jest historia powstania Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego?*

M.W.: Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego jest organizacją o tradycjach przedwojennych. Powstało z inicjatywy pierwszych mieszkańców w 1927 roku. Krzyż na Placu Wolności jest ich dziełem. Leżący w jego pobliżu głaz narzutowy dedykowany założycielom Zalesia Dolnego oraz twórcom idei „Miasta-Lasu i Ogrodu” dawnym i obecnym, to dowód, że pamiętamy o nich, chociaż minęło prawie dziewięćdziesiąt lat. W 1991 roku reaktywowano działalność TPZD. Od tamtej pory minęło właśnie ćwierć wieku.

- *Jakie są cele i zadania Towarzystwa?*

M.W. : Głównym celem TPZD jest inicjowanie działań mających na celu wszechstronny rozwój Zalesia Dolnego przy zaspokojeniu duchowych, intelektualnych i kulturalnych potrzeb lokalnej społeczności. Do naszych zadań, określonych w statucie, należy propagowanie historii i tradycji Zalesia Dolnego, troska o jego estetykę oraz ład urbanistyczny i architektoniczny, podejmowanie działań w kierunku ochrony środowiska naturalnego oraz dążenie do odtworzenia utraconych wartości krajobrazowych, integrowanie lokalnej społeczności, podejmowanie działań edukacyjnych z dziećmi i młodzieżą, ale głównie rozbudzanie wśród mieszkańców zamiłowania do Zalesia Dolnego.

- *Co jest najważniejsze dla członków Towarzystwa, jakie wartości cenią?*

M.W. : Członkowie i Rada Towarzystwa mają świadomość, że przynależność do TPZD zobowiązuje. Zobowiązuje ona do postępowania zgodnie z przyjętym statutem, do patrzenia na sprawy Zalesia ponad interesem jednostki, do odwagi w wypowiadaniu swoich opinii, często niezgodnych z myślą i wolą głośno krzyczących populistów. Zobowiązuje do bycia aktywnym w społeczności, do poszukiwania nowych form komunikacji z mieszkańcami i otoczeniem (np. władzami samorządowymi). Zobowiązuje także do myślenia o Zalesiu perspektywicznie.

- *Jakie są największe sukcesy Towarzystwa?*

M.W. : O sukcesów mamy niemało, ale na pewno do najbardziej spektakularnych należą:

- Ochrona przed zabudową „Górek Szymona”. Ten unikalny przyrodniczo obszar jest dzisiaj znowu miejscem rekreacji dla mieszkańców Zalesia i okolic,
- Zorganizowanie ośmiu edycji festiwalu „Otwarte Ogrody”,
- Wydanie kilku publikacji o Zalesiu Dolnym i ludziach z nim związanych, kalendarzy z fotogra-

Wycieczka ciuchcią do Grójca, 2000

fiami zabytkowych posesji i przyrody zalesiańskiej oraz wydanie 10 numerów naszej lokalnej gazety.

- Podjęcie działań w kierunku ochrony układu urbanistycznego Zalesia Dolnego. Zawsze podkreślaliśmy unikalny i wyjątkowy charakter Zalesia. Bardzo zależy nam, aby jego wartość była dostrzeżona i doceniona przez mieszkańców oraz lokalne władze.
- *Dlaczego podjęła się Pani wyzwania bycia Przewodniczącą Towarzystwa?*

M.W.: Kiedy po raz pierwszy poproszono mnie o przewodniczenie Radzie TPZD, niezupełnie wiedziałam, z czym wiąże się taka działalność. Dzisiaj wiem, że to wielka odpowiedzialność. Czasem, gdy miewam momenty wątplenia, owa odpowiedzialność za podjęte zobowiązania wobec członków Towarzystwa i wobec Zalesia inspiruje mnie do działania.

- *Kto należy do Towarzystwa?*

M.W.: Członkowie TPZD to osoby świadome najcenniejszych wartości Zalesia Dolnego, podejmują więc przemyślane, dalekosiężne działania, aby zachować te wartości dla potomnych. Chcemy swoim działaniem, tu gdzie mieszkamy, pokazać, że liczą się nie tylko wartości materialne. W dzisiejszych czasach ludziom trudno to zrozumieć. Wśród naszych członków jest kilku architektów, specjalistów od planowania przestrzeni, konserwatorów zabytków, kilku profesorów uniwersyteckich, dr ekonomii, dr nauk leśnych i wielu ludzi o różnych specjalizacjach i zainteresowaniach. Ich wiedza i doświadczenie jest dla nas bezcennym skarbem.

- Czy Towarzystwo współpracuje z innymi organizacjami lub jest członkiem innych, np. regionalnych organizacji?

M.W. : TPZD jest członkiem wspierającym stowarzyszenie „Ład na Mazowszu”, które zostało powołane, aby chronić i promować miasta-ogrody i małe miasteczka historyczne centralnego Mazowsza. Zrzeszonych jest w nim ponad 30 stowarzyszeń, których przedstawiciele działają na rzecz podwarszawskich miejscowości. Współpracujemy także z piaseczyńskimi organizacjami obywatelskimi, drużynami harcerskimi, parafią i szkołami w Zalesiu, a także z Centrum Kultury. Te fakty świadczą najlepiej o zainteresowaniach i kompetencjach członków stowarzyszenia.

- Ilu członków liczy Towarzystwo?

M.W.: Obecnie do Towarzystwa należy 37 osób, czyli ok. 2 % dorosłych mieszkańców Zalesia Dolnego. Osobie, która nie działa społecznie wydawać się może, że to mało. Dzisiaj ludzie nie mają czasu systematycznie pracować społecznie. Włączają się czasem w jedną, dwie akcje z różnych pobudek: jedni altruistycznych, inni mając w tym jakiś interes własny. Systematyczna praca społeczna wymaga pewnej wrażliwości i gotowości do długofalowej, żmudnej pracy, która nie zawsze jest nagradzana.

Koncert w ogrodzie Białego Domku, 2011

W ogrodzie u Manuli Kalickiej, 2011

- *Czy Towarzystwo angażuje się w sprawy lokalnej władzy?*

M.W.: Tylko w zakresie spraw, które dotyczą Zalesia, ochrony dziedzictwa kulturowego, a także zrównoważonego rozwoju gminy Piaseczno. Dbamy, aby radni i urzędnicy, nie mający świadomości wartości Zalesia Dolnego, nie zniszczyli niekompetentnymi decyzjami tego, co mieszkańcy tworzą tu od prawie 90 lat. W relacji z władzami samorządowymi przyjmujemy raczej rolę społecznego doradcy w obszarach, na których się znamy. Żadne z naszych działań nie było i nie jest podyktowane dążeniem do zdobycia władzy.

- *A w jaki sposób można zostać członkiem Towarzystwa?*

M.W.: Jesteśmy organizacją, która chętnie przyjmuje nowych członków. Nasz statut określa formę przyjmowania do stowarzyszenia przez osoby wprowadzające. Czasem wystarczy się z nami skontaktować i wyrazić chęć wstąpienia do Towarzystwa. Jeśli chętna osoba jest znana członkom TPZD, to zostaje przyjęta, jeśli nie, to następuje okres wzajemnego poznawania się. Zalesie potrzebuje ludzi, którzy chcą działać dla tego miejsca w różnej formie, zarówno intelektualnej, twórczej, organizacyjnej, a także poprzez pracę fizyczną. Jednak członkostwo w Towarzystwie zobowiązuje m.in. do konsekwentnego przestrzegania prawa miejscowego, aktywnego realizowania celów statutowych TPZD i działania w jego interesie, dbania o autorytet stowarzyszenia i dawania dobrego świadectwa. Myślę, że wszyscy, którym na sercu leży zachowanie tożsamości Zalesia Dolnego rozumieją i wspierają działania naszego stowarzyszenia; tych którzy mają wątpliwości zapraszamy do współpracy.

Bardzo dziękuję Pani za rozmowę.

Katarzyna Obląkowska-Kubiak

W ogrodzie Domu Zośki, 2015

W dzisiejszych czasach działalność organizacji pozarządowych jest sprawą bardzo istotną. Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego chroni to, co najważniejsze dla lokalnej społeczności – tradycje i kulturowe dziedzictwo. Powiat Piaseczyński od wielu lat wspiera działalność, dzięki której mieszkańcy mogą uczestniczyć w imprezach kulturalnych w pobliżu swego domu oraz aktywnie działać w celu ochrony i zachowania niepowtarzalnych walorów swojej miejscowości. Życzymy wielu lat pełnych sukcesów oraz pragniemy podkreślić, że każda aktywność integrująca mieszkańców zawsze może liczyć na wsparcie Powiatu Piaseczyńskiego.

Biuro Promocji Powiatu

Wspomnienia o tych, którzy odeszli od nas, a ciągle są obecni...

Od 1991 roku w gronie członków naszego Towarzystwa było łącznie 88 osób.

Niektórzy członkowie - założyciele aktywnie uczestniczą w działaniach TPZD do dzisiaj tak jak np.: Krystyna Gontarczyk, ks. Ireneusz Jędrzysek, Elżbieta Kozak, Andrzej Olędzki, Gerard Burzyński, Zofia Wilk, Bogdan Temoszczuk, Maria Czichoń.

Wielu spośród nich, zasłużonych dla Zalesia mieszkańców już nie żyje. Na trwale w kartach historii Zalesia Dolnego, w historii TPZD zapisali się: Stefan Czarnecki – prof. fizyki, prof. Bogdan Połotnicki, Ewa Krauze – emerytowana wówczas dyrektorka Szkoły Podstawowej, Danuta Jagielska – malarka, Danuta Guttakowska – malarka, Henryk Ostrowski, Danuta Zwolska-Drożdż – filozof, malarka.

Danuta Jagielska studiowała malarstwo w klasie Jana Cybisa i na wydziale tkaniny artystycznej. Jest autorką wielu pięknych pejzaży, portretów i martwych natur malowanych w konwencji kolorystycznej. Od 1975 roku należała do Grupy Piaseczno z którą wielokrotnie wystawiała swoje prace. Od początku lat siedemdziesiątych jako członek rady narodowej działała społecznie na rzecz mieszkańców Zalesia Dolnego. Była jednym z członków założycieli reaktywowanego w latach dziewięćdziesiątych Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego. Zmarła w 2015 roku.

Bohdan Połotnicki maturę zdał w 1944 roku na tajnych kompletach, a po wojnie ukończył studia w Szkole Głównej Handlowej, uzyskując dyplom mgra ekonomii i dyplom biegłego księgowego. Od 1952 roku pełnił funkcję Kwestora SGGW w Warszawie. Był członkiem wielu rektorskich i senackich komisji. Niezależnie od pracy zawodowej przez całe życie udzielał się społecznie. Działał aktywnie w Stowarzyszeniu Księgowych Polskich. Z ramienia rektora pełnił funkcję opiekuna Ludowego Zespołu Pieśni i Tańca „Promni” oraz Chóru Akademickiego SGGW. Odznaczony Krzyżem Oficerskim i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką Honorową „Za Zasługi dla SGGW”. Aktywnie działał w stowarzyszeniu absolwentów licem im. A Mickiewicza. W Zalesiu udzielał się w Towarzystwie Przyjaciół Zalesia Dolnego, pełniąc funkcję jego przewodniczącego w latach dziewięćdziesiątych. Zmarł w 2006 roku.

Wigilia 2007 u ks. Jędryszka. Przy stole siedzi Danusia Guttakowska, po prawej, odwrócona plecami do aparatu, stoi Basia Krauze.

Stefan Czarnecki

W czasie wojny jako podchorąży walczył w plutonie łączności 30 Pułku Piechoty Strzelców Kaniowskich. Po kapitulacji natychmiast rozpoczął działalność w konspiracji. Był oficerem łączności Obwodu Grójec Armii Krajowej – „Głuszec”. 19 lutego 1945 roku, po rozwiązaniu AK Czarnecki nadał zaszyfrowaną depeszę do oddziałów AK II Korpusu w Brindisi. Dzięki znajdującej się tam radiostacji była możliwa łączność telegraficzna Warszawy z armią i rządem na Zachodzie. Przebywający w Zalesiu sowieccy żołnierze „namierzyli” radiostację. Stefana Czarneckiego aresztowano. Po przesłuchaniach i torturach w siedzibie NKWD wywieziono na Sybir. Tam pracował w łagrach przy wyrębie tajgi. W okresie od 1945–47 roku zaprzyjaźnił się z innym więźniem Walentym Gdanickim (był nim gen. Emil Fieldorf ps. „Nil”). Wrócił do Polski po 3,5 roku ze zmarnowanym zdrowiem. Po rocznej kuracji rozpoczął pracę w liceum im. Emilii Plater w Zalesiu Dolnym kontynuując przerwane studia w Instytucie Fizyki Doświadczalnej Uniwersytetu Warszawskiego. W Pracowni Optyki w Instytucie Fizyki PAN zdobył stopień doktora habilitowanego. Zbudował i uruchomił pierwszy laser w Polsce, na zlecenie Wojskowej Akademii Technicznej. Pozostał do końca życia wierny swej wielkiej pasji – krótkofalarstwu, a udoskonalając swoją radiostację znalazł się w czołówce polskich krótkofalowców. Stefan Czarnecki był też utalentowanym skrzypkiem, chętnie i dużo grywał solo jak i w kwartecie. Kiedy w 1991 r. reaktywowano TPZD został jego Przewodniczącym. Zmarł w 1997.

Ewa Krauze

W okresie okupacji razem z Heleną Radwanową zorganizowała tajne nauczanie w Zalesiu Dolnym. W lutym 1945 roku szkoła Ewy Krauze została zalegalizowaną Prywatną Szkołą Powszechną w Zalesiu. Zorganizowała drużynę harcerską, początkowo żeńską, a potem także męską. W 1949 roku z jej inicjatywy zawiązano w Zalesiu Koło Ligi Kobiet, którego została przewodniczącą. Dzięki jej staraniom w 1955 roku w Zalesiu Dolnym wybudowano szkołę Podstawową, która dzisiaj nosi jej imię. Poza prowadzeniem szkoły aktywnie uczestniczyła w pracach społecznych. Jako radna pomagała szkołom, organizowała przedszkola i biblioteki. Dzięki jej staraniom wybudowano w Piasecznie dom nauczyciela i Szkołę Podstawową im. K. Baczyńskiego. Za wybitne zasługi dla szkolnictwa otrzymała m.in. Krzyż Kawalerski Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Krzyż za zasługi dla ZHP, Złotą odznakę ZNP.

Kiedy przeszła na emeryturę w roku 1979 r. zaangażowała się w reaktywowanie Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego. Za szczególne zasługi dla Piaseczna w 1999 roku otrzymała tytuł Honorowego Obywatela Miasta Piaseczno. Zmarła w 2002 roku.

Danuta Guttakowska (Deni)

Malarka, współzałożyciela i członek honorowy Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego. Zaczęła swą malarską przygodę w dojrzałym wieku i jakby podświadomie, chcąc nadrobić przeżyty czas bez malowania, wykazywała się ogromną dynamiką tworzenia. W opanowaniu i udoskonaleniu warsztatu malarskiego położył podwaliny i znacznie dopomógł Danusi znany malarz i rzeźbiarz Brunon Nastały. W późniejszym okresie swój wkład w szlifowaniu tegoż warsztatu malarskiego wniósł również

Deni na ganku swojego domku, 2005

prof. Stefan Lisowski. Zauroczona klimatem urody zalesiańskiego otoczenia upodobała sobie krajobraz, jako formę malarskiego wyrazu. Jej kobieca dusza domagała się jednak w równym stopniu utrwalenia i uwiecznienia na opiętych płótnem blejtramach piękna kwiatów, ziół i owoców. Talent poparty żmudną pracą, plenerowe wyjazdy i ciągle poszukiwania w wyrażaniu twórczej inwencji pozwoliły na ukształtowanie przez zalesiańską Artystkę własnego stylu.

Oprócz bogatej i obfitej twórczości malarskiej, Danusia Guttakowska potrafiła znaleźć czas na inne rodzaje działalności. Od 1990 r. należy do wspólnoty Charytatywnej przy Parafii w Zalesiu Dolnym, jest również współzałożycielką reaktywowanego Towarzystwa Przyjaciół Zalesia Dolnego.

W czasie, gdy pozwalało jej na to zdrowie, dom przy ul. Granicznej poprzez ciepłą i przychylną atmosferę, stworzoną i pielęgnowaną przez Deni, przyciągał nie tylko artystyczne dusze, ale wielu potrzebujących wsparcia duchowego i materialnego. Zmarła w 2011 roku.

*Danuta Guttakowska: „Tulipany”,
olej na płótnie*

*Danuta Guttakowska: „Autoportret z zegarem”
olej na płótnie*

Deni z Hironimem na Górkach Szymona, 2005

Aktualnie w Towarzystwie Przyjaciół Zalesia Dolnego mamy 37 członków. Dla wszystkich praca społeczna na rzecz Zalesia Dolnego to przywilej i ogromna satysfakcja. Jeśli widzisz swoje miejsce w naszym stowarzyszeniu, masz ochotę do podejmowania wspólnych działań na rzecz lokalnej społeczności – skontaktuj się z nami, aby przyłączyć się do naszego grona.

W ogrodzie u Basi Czarneckiej-Szymańskiej, 2009

Współpraca pracowników i uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 im. Ewy Krauze z Towarzystwem Przyjaciół Zalesia Dolnego trwa już od dawna. Wielu nauczycieli mieszka w Zalesiu Dolnym i chętnie przyłącza się do akcji inicjowanych przez TPZD, traktując współpracę jako coś naturalnego, wynikającego z potrzeby uczestniczenia w życiu „małej Ojczyzny”.

Nasi uczniowie biorą udział w konkursach organizowanych przez TPZD: fotograficznych, rysunkowych; uczestniczą w prelekcjach związanych z naszą miejscowością. Ważnym punktem współpracy było wydanie publikacji poświęconej szkole i jej patronce- „Krauzówka. Szkoła Podstawowa w Zalesiu Dolnym we wspomnieniach, dokumentach i fotografiach” po redakcją Miry Walczykowskiej, w której malutki wkład mają nasze nauczycielki. Od kilku już lat, dzięki darowiźnie TPZD, corocznie wręczamy ją szóstoklasistom, kończącym naukę w naszej placówce.

Miłym akcentem kończącym wakacje, a integrującym społeczność wielu pokoleń Zalesian, są „Otwarte Ogrody”- spotkania gromadzą coraz większą liczbę naszych uczniów, ich rodziców i pracowników szkoły. Z przyjemnością śledzimy działania Towarzystwa i zawsze chętnie gościmy członków TPZD w murach naszej szkoły.

Z okazji 25-lecia życzymy wielu nowych inicjatyw, wielu sukcesów i dziękujemy za dotychczasowe działania, jak akcja ratowania przed zabudową Górek Szymona, ratowanie cennych budynków przed rozbiórką, akcje sprzątnięcia najbliższej okolicy, otwarcie ogrodów i wiele innych. Dziękujemy za możliwość poznania ciekawych ludzi, którzy na swoje miejsce na ziemi wybrali Zalesie Dolne.

Wicedyrektor Szkoły Barbara Ignaczak

Wystawa „Krauzówka we wspomnieniach, dokumentach, fotografiach” w Muzeum Piaseczńskim, 2012

Wystawa malarska „Zalesie w oczach dzieci”, 2009

Przeszłość nie umiera – opowieść o rodzinie Zawadzkich

W czerwcu ukazała się książka o życiu i działalności rodziny Zawadzkich: Józefa i Leony oraz ich dzieci – Anny i Tadeusza. Wydawcą książki jest Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego. Tekst został opracowany przez Joannę Kowalską-Nowak przy współpracy Elżbiety Kozak, zweryfikowany przez konsultanta historycznego Stanisława Maliszewskiego z Muzeum Historycznego m.st. Warszawy. Korektę wykonała Izabela Jurek, grafikę i przygotowanie do druku – Wiktor Nowotka, redakcję – Mirosława Walczykowska. Materiały – kopie dokumentów i zdjęcia, które pozyskaliśmy przy okazji przygotowywania dokumentacji zostaną wykorzystane i posłużą jako baza do utworzenia multimedialnego muzeum konspiracyjnych działań w czasie okupacji i w czasach komunizmu na terenie Zalesia Dolnego.

Publikacja wydana została w formie albumowej w ilości 500 egz. Część nakładu zostanie przekazana do bibliotek publicznych i szkolnych, część – dla Fundacji Dom Zośki. Książka w najbliższym czasie będzie opublikowana dla zainteresowanych w internecie. Wydanie publikacji było sfinansowane z grantu otrzymanego w ramach konkursu rozpisane przez Fundację Banku Zachodniego WBK „Tu mieszkam, tu zmieniam”. Ze względu na dodatkowe koszty druku za wydanie w kolorze, projekt dofinansowali: Burmistrz MiG Piaseczno oraz Starostwo Powiatowe w Piasecznie. Pozostałe koszty zostały pokryte ze środków własnych TPZD.

Co słyszeć w Fundacji „Dom Zośki”?

Spektakl muzyczno-teatralny przed Domem Zośki, 2014

Zdjęcia z gawędy w ogrodzie domu po rodzinie Zawadzkich, 2015

- Rozpoczęta w ubiegłym roku akcja *Ratuję Dom „Zośki”* zakończyła się zbieraniem kwoty 31 262, 92 PLN. Pieniądze zostały ulokowane na oprocentowanym koncie bankowym.
- Rozmowy o kupnie domu nie zostały zakończone. Właściciel oczekuje kwoty, której Fundacja nie może zapłacić, bo znacząco odbiega od wyceny rzeczoznawcy sądowego. W rozmowach z właścicielem opiekę prawną nad Fundacją pro publico bono sprawuje międzynarodowa kancelaria WEIL. Przygotowana przez Fundację wspólnie z kancelarią oferta zawarcia listu intencyjnego określającego kluczowe parametry zakupu nieruchomości, w tym cenę, nie została przyjęta przez właściciela i w związku z tym wygasła. Teraz inicjatywa leży po stronie właściciela Domu „Zośki” i mamy nadzieję, że wrócimy do rozmów.

- Do Rady Fundacji weszły dwie nowe osoby: profesor Wojciech Wolski, prezes Stowarzyszenia Szarych Szeregów, harcerz, Powstaniec Warszawy, osoba znana i szanowana w środowiskach szaroszeregowych i kombatanckich oraz pan Robert Bokacki, przedsiębiorca, harcerz z długoletnim doświadczeniem.
- Program edukacyjny związany z domem, rodziną i Tadeuszem jest realizowany w trzech etapach. Pierwszy już był – obchody rocznicy Akcji pod Arsenalem. Odbyła się uroczystość w Ośrodku Kultury, dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Zalesiu Dolnym przedstawiły opowieść „Rudy, Alek, Zośka”. Ze sceny popłynęły słowa piosenki... „Byli tacy jak my...” Potem była dla dzieci gra miejska zorganizowana i poprowadzona przez członków Grupy Historycznej Zgrupowania „Radosław”. Organizatorzy byli pod wrażeniem wiedzy, jaką dzieci prezentowały o „Kamieniach na Szaniec” i Szarych Szeregach. Wszyscy uczestnicy gry dostali pamiątkowe dyplomy.
- Etap drugi programu związany był z obchodami kolejnej rocznicy Powstania Warszawskiego. 30 lipca na Placu Wolności w Zalesiu Dolnym odbyło się wspólne śpiewanie piosenek powstańczych z wydanego przez fundację, specjalnie na tę okazję, śpiewnika, oraz koncert zorganizowany wspólnie z Centrum Kultury w Piasecznie. Była to „Elegia o chłopcu polskim” w wykonaniu Sławomira Zygmunta, który zaśpiewał najpiękniejsze wiersze Krzysztofa Kamila Baczyńskiego.
- Etap trzeci programu. Pod koniec września wspólnie z Grupą Historyczną „Radosław” Fundacja przygotowuje na terenie trzech gmin powiatu piaseczyńskiego dwudniowy rajd harcerski związany z miejscami pamięci.

Powstaniec Warszawski – pan Wojewódzki witany przez harcerzy

Prof. Nowik opowiada o powstańczych piosenkach.

Dla ochrony środowiska przyrodniczego w Zalesiu

W 2015 roku Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego przystąpiło do projektów „Drzewo to jest dom” (projekt dotyczył dębów w Alei Kalin) i Aleje Zalesia - Aleja Pokoju (projekt dotyczył, pielęgnacji istniejącego drzewostanu i uzupełnienia luk w szpalerze).

Drzewo to jest dom – szanuj i dbaj

Drzewa – najdłużej żyjące organizmy na ziemi

Dąb *Quercus* ponad 1000 lat, Lipa *Tilia* może rosnąć 500, a nawet do 1000 lat, Sosna *Pinus* do 400 lat, Grab *Carpinus* do 300 lat. Drzewo wiśni może żyć do 30 lat.

Drzewa żyją długo w jednym miejscu dzięki wykształconym w czasie ewolucji mechanizmom regeneracyjnym i obronnym, jak np. gojenie ran, czy odgradzanie zdrowej tkanki od zaatakowanej przez patogeny. Reakcja drzewa na uszkodzenia, czy zmiany warunków w ich środowisku jest widoczna po kilku latach.

Drzewo to jest dom

Drzewa sędziwe, z dziuplami, są domem dla wielu zwierząt: owadów, ptaków, ssaków i mikroorganizmów, np. grzybów.

Pisklęta żółty (fot. Andrzej Knapowski)

Dzięcioł Czarny (fot. Jacek Kowalski Nowak 1972)

Przeczół i trzmieł (fot. Jacek Kowalski Nowak 1972)

Sępka (fot. Jacek Kowalski Nowak 1972)

Neot Batrachoseps (fot. Jacek Kowalski Nowak 1972)

Pachica dębowa (fot. Jacek Kowalski Nowak 1972)

Wiewiółka pospolita (fot. Jacek Kowalski Nowak 1972)

Ozimek dębowy (fot. Jacek Kowalski Nowak 1972)

Drzewa nie nadają się za zmianami, które czyni człowiek

Choć drzewa to najdłużej żyjące organizmy na ziemi, jednak obcinanie konarów, części korony, korzeni, także osuszenie terenu, czy zalewanie go wodą, zagęszczanie gleby, pokrywanie jej asfaltem, betonem, to zmiany gwałtowne, do których drzewa nie zdążą się przystosować i ich nie przeżyją.

Co zrobić, aby drzewa żyły wokół ludzi długie lata, a ludzie czuli się bezpiecznie wśród nich?
Co drzewom szkodzi i skraca życie?

PODWIĄZYWANIE GAŁĘZI

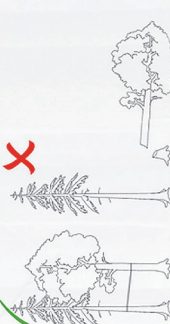
Ph. Drzewa w sąsiedztwie / TL 2006

PODWIĄZYWANIE KONARÓW

Ph. Drzewa w sąsiedztwie / TL 2006

PODWIĄZYWANIE DRZEW

Ph. Drzewa w sąsiedztwie / TL 2006

BUDOWA CHODNIKÓW

Ph. Drzewa w sąsiedztwie / TL 2006

więcej na www.aleje.org.pl

DRZEWO mój PRZYJACIEL

WODA

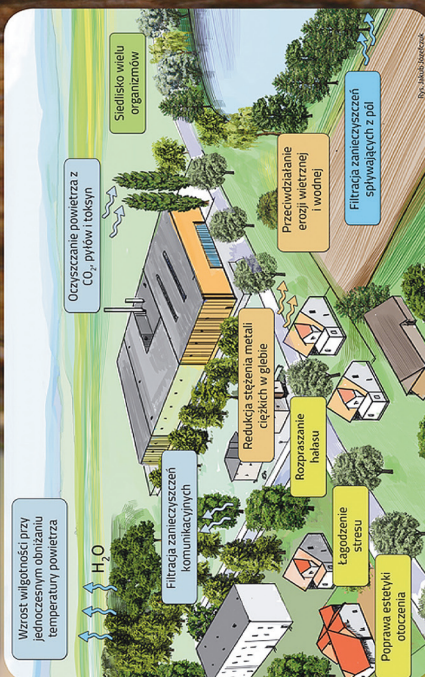
Woda, dzięki niej jest życie na ziemi i rozwija się ludzka cywilizacja.

- Drzewa uwilniają wodę, nawilżają powietrze. W ciągu doby ilość uwolnionej przez drzewo wody może wynosić od 200 do 400 litrów. 1 hektar lasu liściastego pobiera w ciągu doby z powietrza transpirując oddając środowisku 45 000 litrów wody.

ZDROWIE – REKONWALESCENCJA

Nie bez powodu wiele uzdrowisk i sanatoriów jest zlokalizowanych wśród lasów, parków.

- Sosna, brzoza i jodłowiec wytwarzają strefę do 3-5 metrów wolną od bakterii, ponieważ wydzielają substancje bakteriofagocytyczne.

TEMPERATURA

- Gdy jest upał i słońce mocno grzeje, przyjemnego chłodu i cienia szukają zwierzęta i ludzie.
- Chłód pod drzewami wynika z fizyki. Uwolnienie pary wodnej pochłania ciepło, dlatego pod drzewami w upalny dzień może być chłodniej nawet o 11 stopni.

ŻYCIODAJNY TIEN

- Tien jest niezbędny do życia wszystkich istot na ziemi. Drzewa produkują tlen w dużych ilościach w procesie fotosyntezy.
- Jeden hektar lasu wytwarza 2-19 razy więcej tlenu niż hektar nieużytków rolnych.
- Jedna 60-letnia sosna produkuje w ciągu doby tyle tlenu ile wynoszą dobowe potrzeby 3 osób czyli 1350-1800 litrów.
- Wyrosnięty buk produkuje ilość wystarczającą dla 14 osób, około 7000 litrów tlenu.

KĄŻDE wycięte drzewo to mniej tlenu do życia.

HAŁAS powyżej 60 decybeli jest szkodliwy dla zdrowia!

HAŁAS A DRZEWA

- 150-metrowa ściana lasu obniża natężenie hałasu do 18-25 decybeli (dB). Dopuszczany przez WHO bezpieczny poziom hałasu to 45-60 dB. Dla porównania – młot pneumatyczny wytwarza ponad 100 dB.

CZŁOWIEK CZŁOWIEKOWI...

- Relacje między ludźmi, a drzewa. Ciekawe jest, że drzewa pomagają w budowaniu relacji międzyludzkich. Wspólne sadzenie drzew, to dobra okazja do poznania się i kształtowania odpowiedzialności za wspólną przestrzeń. Ze statystyk brytyjskich i holenderskich wynika, że tam gdzie wspólnie sadzi się drzewa, zmniejsza się przepiętność o 38-50%.

Zielen drzew korzystnie oddziałuje na samopoczucie, na zdrowie, łagodzi stres, uspakaja.

JAK OCZYSZCZIĆ POWIETRZE, KTÓRYM ODDYCHAMY?

- Drzewa oczyszczają powietrze. Ciałowik wytwarza zanieczyszczenia, które trafiają do atmosfery. Liście drzew działają jak swoiste filtry. Wchłaniają brudne powietrze, bądź adsorbują brud na swojej powierzchni. Działają tak skutecznie, że w mieście ograniczają zapylenie o 75%.
- 1 hektar lasu pochłania w ciągu roku 140-230 ton CO₂ i zatrzymuje 45-70 ton pyłów

MNIEJ drzew, to WIĘCEJ pyłów w powietrzu. Brudne powietrze to częsta przyczyna infekcji, alergii i złego samopoczucia.